

Σχετ. μετ' η 1493/95

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Αθήνα 30-5-1995

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

11. Αριθ. Γνωφ. 1392

19

ΠΡΟΣ: Τους κ.κ. Εισαγγελείς Εφετών

ΚΟΙΝ: 1. Υπουργείο Δικαιοσύνης

Δ/υση Εκτελ. Ποινών

2. κ. Προϊστάμενο Επιθ.Δ/ρίων

Οδηγίες για την ερμηνεία και εφαρμογή των νέων διατάξεων περί των ουσιαστικών προϋποθέσεων της υπό όρον απολύσεως καταδίκων.

I.- Επειδή κατά το παρελθόν διατυπώθηκαν επικρίσεις για τον τρόπο ερμηνείας και εφαρμογής από τους Εισαγγελείς και τα δικαστικά συμβούλια των διατάξεων περί των ουσιαστικών προϋποθέσεων της υπό όρον απολύσεως (βλέπετε το 246/26.1.1993 έγγραφο του Υπουργού της Δικαιοσύνης που σας διαβιβάστηκε για έρευνα με τα 298/24.2.1993 και 1071/24.3.1993 έγγραφα του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου) και ύστερα από την ουσιώδη μεταβολή που επέφερε στις προϋποθέσεις αυτές ο Ν. 2172/1993, η Εισαγγελία του Αρείου Πάγου παρέχει τις ακόλουθες οδηγίες, κατά το άρθρο 24 παρ.4 και 5α ν. 1756/1988, για την ορθή ερμηνεία και εφαρμογή των σχετικών διατάξεων, προς τον σκοπό επιτεύξεως του σωφρονιστικού προορισμού του θεσμού της υπό όρον απολύσεως.

II.- Τις ουσιαστικές προϋποθέσεις της υπό όρον απολύσεως καθόριζε το άρθρο 106 παρ.1 ΠΚ, όπως ίσχυε πριν αντικ. με τον ανωτέρω νόμο, ως εξής. " Η απόλυση υπό όρο χορηγείται μόνο αν ο κατάδικος κατά το διάστημα εκτελέσεως της ποινής του έδειξε

καλή διαγωγή, εκπλήρωσε όσο μπορούσε τις υποχρεώσεις του προς τον παθόντα οι οποίες έχουν βεβαιωθεί δικαστικώς και αν από την έρευνα της προηγούμενης ζωής του και γενικά των ατομικών και κοινωνικών του περιστάσεων και τη διάγνωση του χαρακτήρα του με βάση τα στοιχεία αυτά παρέχει την προσδοκία ότι θα ζήσει έντιμα στο μέλλον". Η ανάγκη αξιολογήσεως όχι μόνο της διαγωγής του καταδίκου στη φυλακή (η προϋπόθεση της αποζημιώσεως του παθόντος αντιμετωπίζεται με ελαστικότητα, εφόσον διαπιστώνεται οικονομική αδυναμία του καταδίκου), αλλά και των ατομικών και κοινωνικών περιστάσεων της προηγούμενης ζωής του και του χαρακτήρα του, παρείχε στο δικαστικό συμβούλιο μεγάλα περιθώρια κρίσεως, η φύση δε των στοιχείων αυτών επέτρεπε και την παρεμβολή υποκειμενικών αντιλήψεων στα σχετικά βουλευμάτα. Για τον λόγο αυτό δεν ήταν εύκολο να εμπεδωθεί σταθερή ερμηνεία και ομοιόμορφη εφαρμογή της ανωτέρω διατάξεως και πολλές φορές οι αιτιολογίες των βουλευμάτων, ιδίως εκείνων που απέκρουσαν την υπό όρο απόλυση, αντιμετώπισαν έντονη κριτική. Έτσι δεν απέδωσε τα προσδοκώμενα αποτελέσματα ο σωφρονιστικός αυτός θεσμός (Μπουρόπουλος Ερμ.ΠΚ άρθρο 106 ιδίως σημ. 4 και 5 που υποστηρίζει ότι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και η βαρύτητα του εγκλήματος. Αντίθετα Ν. Λίβος τότε η χορήγηση της υπόρου απολύσεως είναι υποχρεωτική ΠΧρ.ΜΓ/923, Βουλ.Εφ.Πατρών 185/1991 ΠΧρ. ΜΑ/1192, Συντ.Δικ.Γερμανίας απόφ. 14.6.1993 ΠΧρ.ΜΔ/118).

III.- Με το άρθρο 62 Ν. 1851/1989 επιχειρήθηκε παρέμβαση στον θεσμό: α) Δια της συντάξεως εκθέσεως από το Επιστημονικό Συμβούλιο της φυλακής και της αξιολογήσεως κυρίως της συμπεριφοράς του κατάδικου στη φυλακή, με κριτήριο την σκοπιμότητα

και τη δυνατότητα επιστροφής του στον ελεύθερο βίο, ενώ ορίστηκε ταυτοχρόνως ότι ενδεχόμενες πειθαρχικές τιμωρίες δεν είναι δεσμευτικές. β) Δια της καταχωρήσεως στην έκθεση συγκεκριμένων προτάσεων για την παροχή ή μη της υπό όρο απολύσεως. γ) Δια της κλητεύσεως του κατάδικου στο Δικαστικό Συμβούλιο, στο οποίο μπορεί να παραστεί ο ίδιος ή με συνήγορο εφόσον επιθυμεί, επαναλαμβάνεται δε η υποχρέωση κλητεύσεως του κατάδικου και με το άρθρο 1 παρ.8α ν. 2207/1994 που πρόσθεσε εδάφιο στην παρ.1 άρθρο 110 ΠΚ, δ) Δια της καθιερώσεως δικαιώματος του κατάδικου να ζητήσει επανεξέταση της αιτήσεως του μετά ένα μήνα από την απόρριψη της και ε) Κυρίως, δια της καθιερώσεως καταρχήν υποχρεώσεως του Δικαστικού συμβουλίου να χορηγήσει την απόλυση κατά τους όρους του άρθρου 106 ΠΚ "εκτός αν με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση κρίνει ότι επιβάλλεται η συνέχιση εκτίσεως του υπόλοιπου της ποινής". Επισημάνθηκε δηλαδή ειδικώς και με έμφαση η υποχρέωση του Δικαστικού συμβουλίου να αιτιολογεί την απόκρουση της υπό όρο απολύσεως, πράγμα που υποχρεούτο να κάνει σύμφωνα προς τα άρθρα 93 παρ.3 Συν. και 139 ΚΠΔ. Διάταξη που υπήρχε στο σχετικό νομοσχέδιο (άρθρο 57 παρ.4) και επέτρεπε στον κατάδικο την άσκηση εφέσεως κατά του βουλεύματος που απέκρουσε την απόλυση του δεν περιελήφθει στον ν. 1851/1989, περιελήφθει όμως στο άρθρο 17 ν. 1968/1991.

IV.- Παρά τις αξιόλογες αυτές παρεμβάσεις στον θεσμό της υπό όρο απολύσεως δεν αντιμετωπίσθηκαν τα μειονεκτήματα που προϋπήρχαν (Μ.Λίβος ανωτέρω), λόγω του ότι παρέμεινε αμε-

τάβλητο το προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς. Τα μειονεκτήματα αυτά επεδιώκει να εξουδετερώσει η διάταξη του άρθρου 33 παρ.2 ν. 2172/1993, η οποία αντικ. το άρθρο 106 παρ.1 ΠΚ ως εξής: " Η απόλυση υπό όρο χορηγείται οπωσδήποτε, εκτός αν κριθεί με ειδική αιτιολογία ότι η διαγωγή του κατάδικου κατά την έκτιση της ποινής του, καθιστά απολύτως αναγκαία την συνέχιση της κρατήσεώς του για να αποτραπεί η τέλεση από αυτόν νέων αξιοποιήσιμων πράξεων. Η διάταξη αυτή **δεν** εφαρμόζεται σε καταδικασμένους για το έγκλημα της εσχάτης προδοσίας, για τους οποίους εξακολουθεί να ισχύει η παρ.1 του άρθρου 106 ν. 1492/1950 ". Η λογική και γραμματική ερμηνεία της διατάξεως αυτής, σε αντιπαραβολή μάλιστα με την αντίστοιχη που ίσχυε πριν, επιβάλλει να γίνει δεκτό ότι η απόλυση υπό όρο, εφόσον συντρέχει η τυπική προϋπόθεση εκτίσεως μέρους της ποινής, και βασικά των 3/5 αυτής, χορηγείται " οπωσδήποτε", δηλαδή ανεξάρτητα προς το είδος και την βαρύτητα του εγκλήματος, το υπόλοιπο της ποινής, τις περιστάσεις της προηγούμενης ζωής του κατάδικου κλπ. Στοιχεία τα οποία έπρεπε να ελέγξει το Δικαστικό συμβούλιο κατά το προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς. Υποχρεούται δε το Συμβούλιο αυτό να αποκρούσει την υπό όρον απόλυση, με ειδική αιτιολογία που προβλέπει με έμφαση η νέα ρύθμιση και πέραν της γενικής προβλέψεως των άρθρων 93 παρ.3 Συντ. και 139 ΚΠΔ, μόνον εφόσον αξιολογείται ως κακή η διαγωγή του κατάδικου, κατά το στάδιο της κρατήσεώς του, στο οποίο περιλαμβάνεται και το στάδιο της προσωρινής κρατήσεως του (ΠΚ 87), σε βαθμό μάλιστα που να πιθανολογεί την τέλεση από αυτόν νέων εγκλημάτων αν απολυθεί και να επιβάλλει ως απόλυτα αναγκαία, για την αποτροπή τους, την συνέχιση εκτίσεως

τη

της ποινής (εισηγ. έκθεση στον νόμο 2172/1993-Πρακτικά Βουλής 2.12.1993 ιδίως σελ. 639/640).

V.- Επομένως ο Εισαγγελέας και το Δικαστικό συμβούλιο πρέπει να καταχωρ^{ούν} στην πρόταση και το βούλευμα αντιστοιχώς τα πραγματικά περιστατικά που σχετίζονται με τη διαγωγή του κατάδικου στην φυλακή, καθώς και τις διαπιστώσεις και τα συμπεράσματα του Επιστημονικού Συμβουλίου της φυλακής για το ίδιο θέμα και να αξιολογούν αυτά, κατά το άρθρο 106 παρ.1 ΠΚ όπως αντικ. με το άρθρο 33 παρ.2 ν. 2172/1993. Με κριτήριο δηλαδή το εάν η διαγωγή του κατάδικου ήταν τέτοια ώστε να καθιστά απολύτως αναγκαία την συνέχιση εκτίσεως της ποινής για να αποτραπεί η τέλεση νέων αξιόποινων πράξεων. Ενδεχόμενες πειθαρχικές τιμωρίες δεν είναι δεσμευτικές, σύμφωνα με το άρθρο 62 ν. 1851/1989. Στην έκταση που η νεώτερη διάταξη του άρθρου 33 παρ.2 ν. 2172/1993 περιορίζει την κρίση του δικαστικού συμβουλίου στην αξιολόγηση μόνο της διαγωγής του κατάδικου στη φυλακή, περιορίζεται και η ισχύς της παλαιότερης διατάξεως του άρθρου 62 ν. 1851/1989 ως προς τις ουσιαστικές προϋποθέσεις της υπό όρον απολύσεως. Με την ευκαιρία επισημαίνω ότι σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ.5 ν. 2207/1994, που πρόσθεσε εδάφιο στην παρ. 2 άρθρο 105 ΠΚ, για την χορήγηση της υπό όρο απολύσεως δεν απαιτείται να έχει καταστεί αμετάκλητη η απόφαση, επιλύθηκε δε έτσι η προηγούμενη διχογνωμία (βουλ.Πλημ.Ναυπλίου 50/1994 και Εισαγγ.προτ. ΠΧρ. ΜΔ/548).

VI.- Τις ανωτέρω οδηγίες παρακαλώ να γνωστοποιήσετε προς τους Εισαγγελείς Πλημμελειοδικών της περιφέρειάς σας. Παρακαλώ επίσης :

- 1) Να παρακολουθήσετε συστηματικά εάν τα εκδιδόμενα

βουλεύματα των Συμβουλίων Πλημμελειοδικών και Εφετών, που χορηγούν ή αποκρούουν την υπό όρο απόλυση, αξιολογούν σωστά τα πραγματικά περιστατικά, ερμηνεύουν και εφαρμόζουν ορθά τις σχετικές διατάξεις και περιέχουν την προσήκουσα αιτιολογία.

2) Σε αντίθετη περίπτωση να ασκείται έφεση κατά των βουλευμάτων των Συμβουλίων Πλημμελειοδικών.

3) Να θέτετε υπόψη της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου τα βουλεύματα του Συμβουλίου Εφετών για τα οποία κρίνετε ότι συντρέχει λόγος αναιρέσεως (ΚΠΔ 483 παρ.2).

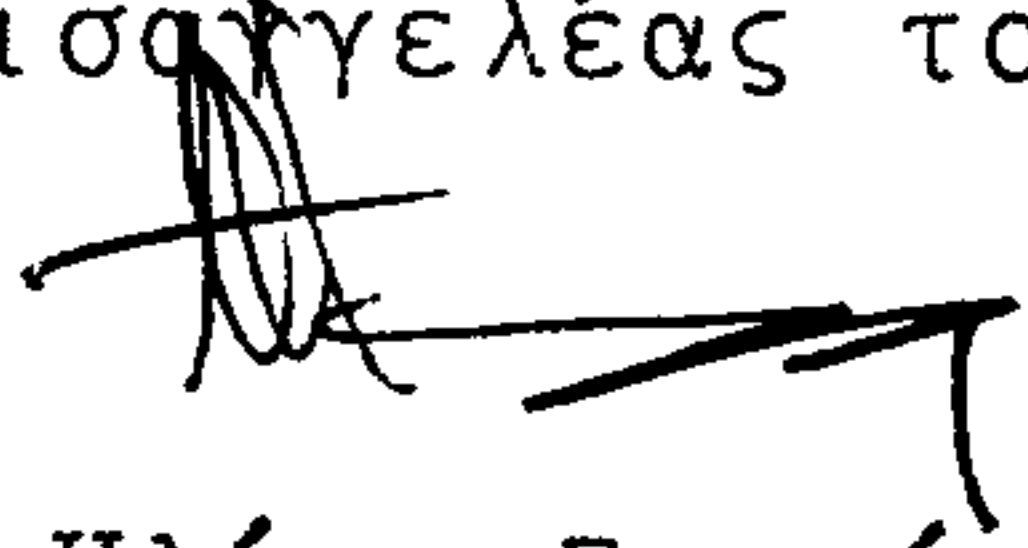
4) Σε κάθε περίπτωση που ασκείται έφεση θα γνωστοποιείτε το γεγονός στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου, θα συναποστέλετε δε αντίγραφο του βουλεύματος και της εφέσεως σας και θα διατυπώνετε την γνώμη σας περί του εάν συντρέχει λόγος πειθαρχικού ελέγχου των δικαστών και του εισαγγελέα που έλαβαν μέρος στην υπόθεση και

5) Στο τέλος κάθε ημερολογιακού εξαμήνου (31.6., 31.12 κλπ) θα συντάσσετε πίνακα στον οποίο θα σημειώνετε α) τους αριθμούς των βουλευμάτων που δημοσιεύθηκαν από κάθε Συμβούλιο Πλημμελειοδικών και το Συμβούλιο Εφετών χωριστά β) Την χορήγηση ή απόκρουση της υπό όρον απολύσεως και γ) εάν ασκήσατε έφεση ή ζητήσατε από την Εισαγγελία του Αρείου Πάγου να ασκήσει αναίρεση καθώς και τυχόν άλλη παρατήρηση που κρίνετε αναγκαία (βλέπετε συνημμένο υπόδειγμα πίνακα). Ο πίνακας αυτός θα περιέχεται στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου μέσα σε ένα μήνα από το τέλος του εξαμήνου. Αυτονόητο ότι εφόσον στην περιφέρεια της Εισαγγελίας Εφετών δεν υπάρχει Σωφρονιστικό Κατάστημα, δεν συντρέχει λόγος να υποβάλεται τέτοιος πίνακας. Ο πρώτος πίνακας θα αφορά το εξάμηνο 1.1.1995 μέχρι 30.6.1995.

VII.- Η αποφαυλάκιση του κατάδικου ή η συνέχιση της κρατήσεως του αποτελεί κορυφαίο γεγονός της ποινικής διαδικασίας και πρέπει να αντιμετωπίζεται αναλόγως, με προσήλωση στις σχετικές διατάξεις και ορθή αξιολόγηση των πραγματικών περιστατικών, ενώ ειδικότερα οι διατάξεις περί της απολύσεως υπό όρο επιβάλλεται να εφαρμόζονται με στόχο την επίτευξη του βασικού σωφρονιστικού σκοπού της επανεντάξεως του καταδικασμένου στην κοινωνία.-

Ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Ηλίας Σπυρόπουλος

Π.Α

ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ ΕΦΕΤΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ

ΒΟΥΛΕΥΜΑΤΩΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΥΠΟ ΟΡΟΝ ΑΠΟΛΥΣΕΩΣ

ΕΞΑΜΗΝΟΥ ΑΠΟ ΜΕΧΡΙ

ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΠΛΗΜΜΕΛΕΙΟΔΙΚΩΝ			ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΦΕΤΩΝ		
ΑΡΙΘ ΒΟΥ- ΛΕΥΜΑ ΤΟΣ	ΧΟΡΗΓΗΣΗ Η ΑΠΟΚΡΟΥΣΗ ΥΠΟ ΟΡΟΝ ΑΠΟΛΥΣΗΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗ- ΣΕΙΣ	ΑΡΙΘ ΒΟΥ- ΛΕΥΜΑ ΤΟΣ	ΧΟΡΗΓΗΣΗ Η ΑΠΟΚΡΟΥΣΗ ΥΠΟ ΟΡΟΝ ΑΠΟΛΥΣΗΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗ- ΣΕΙΣ

.....

Ο Εισαγγελέας Εφετών

.....